

Sygn. akt III AUa 852/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 r. w Lublinie

sprawy A. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 7 czerwca 2016 r. sygn. akt IV U 918/15

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 852/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 lipca 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił A. L. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 29 czerwca 2015 roku nie uznała ubezpieczonego za osobę niezdolną do pracy.

A. L. złożył odwołanie od powyższej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił A. L. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 lipca 2015 roku do 31 lipca 2017 roku.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia.

Wnioskodawca ma 37 lat, posiada zawód wyuczony technika mechanizatora rolnictwa. Nigdy nie pracował w tym zawodzie. Od 12 listopada 1998 roku do stycznia 2010 roku A. L. był zatrudniony na stanowisku frezera, wcześniej zaś w tym samym zakładzie pracy wykonywał czynności mechanika-operatora. Do jego obowiązków pracowniczych należała obsługa maszyn w ruchu oraz urządzeń napędzanych energią elektryczną -pras i frezarek.

A. L. do dnia 30 czerwca 2015 roku pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 21 maja 2015 roku złożył wniosek o przyznanie świadczenia na dalszy okres.

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 11 czerwca 2015 roku nie uznał wnioskodawcy za niezdolnego do pracy. Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 29 czerwca 2015 roku podzieliła ustalenia lekarza orzecznika.

W oparciu o powołane orzeczenie organ rentowy wydał w dniu 3 lipca 2015 roku zaskarżoną decyzję.

Na etapie postępowania sądowego stan zdrowia ubezpieczonego, w aspekcie istnienia u niego ewentualnej niezdolności do pracy, został poddany ocenie biegłego lekarza neurologa.

Biegła neurolog podniosła, że ubezpieczony który od 14 roku życia cierpi na padaczkę lekooporną, w związku z którą w 2010 roku, ze względu na nasilenie częstości napadów padaczkowych, uraz głowy i powstanie krwiaka przymózgowo, wymagał hospitalizacji na Oddziale Neurologicznym w S. i w Klinice (...) w W.. Stosowane leczenie 3 lekami przeciwpadaczkowymi, dopiero od około 3 lat pozwoliło na dobrą kontrolę napadów. Obecnie u ubezpieczonego występują napady częściowe złożone pod postacią kilkuminutowych wyłączeń świadomości połączonych z niepokojem i lękiem występują z częstotliwością około 3-4 razy w ciągu miesiąca, od 2012 roku nie odnotowano napadów uogólnionych toniczno-klonicznych. Padaczka stanowi przeciwwskazanie do pracy na wysokości, przy maszynach w ruchu ciągłym, urządzeniach o wysokiej temperaturze i napędzanych energią elektryczną, pracy w porze nocnej, nad akwenami wody oraz do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Ubezpieczony dotychczas nie pracował w wyuczonym zawodzie technika mechanizatora rolnictwa, tylko jako mechanik-operator i frezer, obsługując prasy i frezarki, maszyny w ruchu, napędzane energią elektryczną. Rozpoznana padaczka lekooporna stanowi przeciwwskazanie do wykonywania takiej pracy, czyniąc wnioskodawcę nadal częściowo niezdolnym do pracy zawodowej w okresie od 1 lipca 2015 roku do 31 lipca 2017 roku (opinia z 19 września 2015 roku, opinia uzupełniająca z 20 marca 2016 roku).

Analizując sporządzoną w sprawie opinię biegłego lekarza neurologa z dnia 19 września 2015 roku, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że dopiero po uzupełnieniu jej opinią z dnia 20 marca 2016 roku stanowi ona miarodajny dowód w sprawie, bowiem dopiero opinia uzupełniająca w pełni uwzględnia wszystkie okoliczności, które należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na skutek długoletniego wykonywania zawodu frezera ubezpieczony uzyskał nowe umiejętności praktyczne i właśnie te nowe umiejętności należy traktować jako jego kwalifikacje, a nie wyuczony zawód technika mechanizatora rolnictwa, w którym wnioskodawca nigdy nie pracował. Ubezpieczony od listopada 1998 roku do stycznia 2010 roku był zatrudniony na stanowisku frezera, wcześniej pracował jako mechanik-operator, zatem nabył kwalifikacje do wykonywania tego zawodu i pod tym kątem należy dokonać oceny jego zdolności do pracy. Zdaniem Sądu I instancji, w pierwszej opinii z dnia 15 września 2015 roku biegła neurolog dokonując oceny zdolności ubezpieczonego do pracy nieprawidłowo odniosła się do ogólnodostępnego rynku pracy. Błędne jest bowiem odniesienie się do innej, lżejszej pracy, którą ubezpieczony teoretycznie mógłby wykonywać, zamiast do pracy, w której A. L. ma kwalifikacje. Pierwszym punktem odniesienia przy ocenie niezdolności do pracy są posiadane kwalifikacje, a dopiero w przypadku, gdy dana osoba nie legitymuje się żadnymi kwalifikacjami zawodowymi - czy to wyuczonymi, czy też nabytymi - należy odnosić się do ogólnego rynku pracy. Zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dopiero przy całkowitej niezdolności do pracy bada się, czy wnioskodawca jest

w stanie wykonywać jakąkolwiek pracę. W opinii uzupełniającej biegła lekarz neurolog już prawidłowo odniosła się konkretnie do tego, czy obecny stan zdrowia ubezpieczonego umożliwia mu świadczenie pracy, którą wykonywał dotychczas przez wiele lat, tj. pracy przy obsłudze prasy i frezarki, maszyn w ruchu i napędzanych energią elektryczną. Biegła nie miała wątpliwości, iż padaczka stanowi przeciwwskazania do wykonywania pracy przy urządzeniach w ruchu ciągłym, o wysokiej temperaturze i napędzanych energią elektryczną, dlatego w tych okolicznościach - odnosząc się do praktycznie nabytych kwalifikacji wnioskodawcy – w tym zakresie zmieniła swoją poprzednią opinię, uznając ubezpieczonego za częściowo niezdolnego do pracy zawodowej od 1 lipca 2015 roku do 31 lipca 2017 roku. W konsekwencji czego, dopiero po uzupełnieniu opinii dokonano prawidłowej oceny zdolności ubezpieczonego do pracy przy uwzględnieniu rozpoznanej u niego padaczki lekoopornej oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych w zawodzie frezera. Wobec powyższego także zastrzeżenia organu rentowego (k. 23 akt sprawy), które sprowadzały się do tego, że ubezpieczony zdobył wykształcenie jako technik mechanizator rolnictwa i może pracować w tym zawodzie, nie podważyły wniosków zawartych w opinii biegłej neurolog po jej zmianie opinią uzupełniającą z dnia 20 marca 2016 roku. Sąd nie znalazł zatem podstaw do uwzględnienia wniosku organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego neurologa. Po sporządzeniu opinii uzupełniającej przez biegłą neurolog, Sąd nie miał wątpliwości, że ubezpieczony w znacznym stopniu utracił zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji oraz do pracy faktycznie wykonywanej polegającej na obsłudze maszyn w ruchu.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, niezdolność do pracy powstała w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Stosownie do treści przepisu art. 12 ust. 1 omawianej ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W myśl ust. 2 cytowanego przepisu całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Zgodnie zaś z ust. 3 tego przepisu częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Całokształt okoliczności sprawy pozwala zatem na stwierdzenie, że ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określone w art. 57 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 748) w związku z art. 12 ust 1,2 i 3 powołanej ustawy.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lipca 2015 roku do 31 lipca 2017 roku.

Apelację od powyższego wyroku organ rentowy zarzucając:

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego nie płynących oraz sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym poprzez przyjęcie, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy
- prawa materialnego tj. art. 57 ust. 1 i 2 w zw. 12. ust 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015, poz.748) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tego przepisu prowadzące do przyjęcia, że ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki do przyznania mu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, sytuacji, gdy nie jest niezdolny do pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego orzeczenia, nie zachodzi więc potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do postawionego w apelacji zarzutu dotyczącego naruszenia przepisów postępowania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art. 233 § 1 k.p.c.

Ustaleń o dalszej niezdolności do pracy wnioskodawcy Sąd I instancji dokonał na podstawie opinii biegłego, który w sposób stanowczy i pewny wypowiedział się co do wszystkich aspektów dotyczących stanu zdrowia wnioskodawcy i ograniczeń do wykonywania pracy, uzasadniając należycie swoje stanowisko. Wnioski biegłego są logiczne i przekonujące, a Sąd wnikliwie przeanalizował opinie i wypowiedział się co do ich wartości dowodowych.

W pierwszej opinii z dnia 15 września 2015 roku biegła neurolog dokonując oceny zdolności ubezpieczonego do pracy nieprawidłowo odniosła się do ogólnodostępnego rynku pracy. Z tych względów Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii uzupełniającej, zlecając biegłemu wypowiedzenie się czy stopień zaawansowania rozpoznanych schorzeń umożliwia opiniowanemu wykonywanie pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami i pracą faktycznie wykonywaną przez kilkanaście lat przed ustaleniem prawa do renty. Opinia ta uwzględnia wszystkie okoliczności, które należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym zdolność do pracy odnosić do poziomu kwalifikacji, jakie posiada dana osoba. Wykonując przez wiele lat zawodu frezera, ubezpieczony uzyskał nowe umiejętności praktyczne, które należy traktować jako jego kwalifikacje. W wyuczonym zawodzie technika mechanizatora rolnictwa wnioskodawca nigdy nie pracował. Zgodnie z przepisami powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych możliwość wykonywania jakkolwiek pracy bada się dopiero ustalaniu całkowitej niezdolności. Biegła kategorycznie stwierdziła, iż padaczka stanowi przeciwwskazania do wykonywania pracy przy urządzeniach w ruchu ciągłym, o wysokiej temperaturze i napędzanych energią elektryczną, dlatego odnosząc się do praktycznie nabytych kwalifikacji wnioskodawcy, uznała go za częściowo niezdolnego do pracy zawodowej od 1 lipca 2015 roku do 31 lipca 2017 roku. Sąd I instancji prawidłowo nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego neurologa. Zastrzeżenia ZUS do opinii sprowadzały się do wskazania, że ubezpieczony zdobył wykształcenie jako technik mechanizator rolnictwa i może pracować w tym zawodzie.

Opinia biegłego podlega swobodnej ocenie dowodów, a przy jej ocenie Sąd zobligowany jest stosować kryteria szczególne, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania wyrażonego w niej stanowiska. Ocena wartości opinii biegłych dokonana przez Sąd Okręgowy w świetle argumentacji zawartej w uzasadnieniu nie budzi wątpliwości.

Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu dowodu z uzupełniającej opinii biegłego, uznał sprawę za dostatecznie wyjaśnioną bez konieczności powoływania dodatkowych dowodów. Skoro Sąd uzyskał od biegłego wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania to nie zachodziła potrzeba żądania ponowienia lub uzupełnienia tego dowodu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN96/99, OSNAPiUS 2000 nr.23 poz. 869; z dnia 6 marca 1997 r. II UKN 23/97, OSNAPiUS1997 nr 23, poz.476,; z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, OSNAPiUS 1998 nr 3, poz.100).

Stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie "w razie potrzeby". Potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwiku konkluzji opinii, lecz być

następstwem umotywowanej krytyki dotychczasowej opinii. W przeciwnym bowiem razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 roku, II CKN 639/99 LEX nr 53135).

W tym stanie rzeczy zarzuty dotyczące przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów, określonych w art. 233 § 1 k.p.c., uznać należy za całkowicie chybione.

Wbrew stanowisku apelującego, Sąd Okręgowy nie naruszył również przepisów prawa materialnego - art. 12 ust.1,2, 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z treści opinii biegłego podzielonej przez Sąd wynika, że wnioskodawca w znacznym stopniu utracił zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W tym stanie rzeczy, wbrew stanowisku apelującego, Sąd I instancji nie naruszył też art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Skoro wnioskodawca jest częściowo, okresowo niezdolny do pracy, to słusznie Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne, ustalając prawo do renty na okres wskazany w opinii biegłego.

W tym stanie rzeczy, wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy, zatem apelacja podlega oddaleniu.

Z tych względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 KPC orzekł jak w sentencji.